

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

Затверджено

На засіданні кафедри музичного мистецтва
Факультету культури і мистецтв
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 2 09 2020 р.)

Завідувач кафедри Е. З. Тайнель

Силабус з навчальної дисципліни «Психологія музичних
здібностей»

Що викладається в межах ОПП Середня освіта (музичне
мистецтво

Другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
з спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
спеціалізації Музичне мистецтво

Львів 2020 р.

**Силабус курсу «Психологія музичних здібностей»
2019–2020 навчального року**

Назва курсу	Психологія музичних здібностей
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Валова, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра музичного мистецтва
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта 014.13 Музичне мистецтво
Викладачі курсу	Кияновська Любов Олександрівна, доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного мистецтва
Контактна інформація викладачів	http://kultart.lnu.edu.ua/employee/kyianovs-ka-l-o , luba.kyjan@gmail.com , м. Львів
Консультації по курсу відбуваються	Для прикладу: щосереди, 18.10-19.30 год. (вул. Валова, 18) Також можливі он-лайн консультації. Для цього слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	http://kultart.lnu.edu.ua/course/psykholohiia-muzychnykh-zdibnostey
Інформація про курс	Даний курс складений виходячи з потреб формування у студентів наукових уявлень в області музичної психології і музичної педагогіки, з метою піднімання рівня науково-теоретичної обізнаності, необхідної в практичній діяльності майбутнього педагога початкової та середньої ланки музичної освіти. В рамках курсу велика увага приділяється сучасному стану викладання музичної психології і музичної педагогіки у вищих навчальних закладах. Це стосується перш за все вивчення таких тем, як «Увага, її значення і розвиток у музиканта-виконавця», «Слухові відчуття», «Формування логічної довільної музичної пам'яті» (музична психологія), а також «Зміст методів педагогічної дії при індивідуальній формі навчання», «Принципи підбору репертуару», «Періодичність і системність в розвитку виконавської техніки учня» (музична педагогіка).
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Психологія музичних здібностей» є завершальною нормативною дисципліною зі спеціальності 014 Середня освіта 014.13 Музичне мистецтво, другого (магістерського) рівня освіти, яка викладається в II семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Сформувати у студентів наукові уявлень в галузі музичної психології і музичної педагогіки. Навчити використанню конкретних ситуацій та практичних завдань, прагненню здійснити належну координацію і спадкоємність у вивченні курсів музичної психології, музичної педагогіки і авторських методик за допомогою розгляду проблем, актуальних для музично-педагогічної практики, згідно специфіки кожного предмету.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: Авратинер В.И. Обучение и воспитание музыканта-педагога. М.: ГМПИ им. Гнесиных, 1981. Амонашвили Ш.А. О педагогике творящей. М.: МПГУ, 1997.

- Античная музыкальная эстетика. М., 1960.
- Арановский М.Г. Проблемы музыкального мышления. М., 1974.
- Арчажникова Л.Г. Проблемное обучение как фактор формирования творческого мышления студентов // Методы активизации музыкального воспитания. Саратов, 1975. Вып. 2.
- Бакланова Н. Обучение выразительному исполнению произведений // Новые исследования в педагогических науках. 1975.
- Баренбойм Л.А. Музыкальная педагогика и исполнительство., Л., 1974.
- Беркман Т.Л. Индивидуальное обучение музыке. М.: Просвещение, 1964.
- Брукнер Дж. Психология познания. М., 1977.
- Выготский Л.С. Психология искусства. Ростов н/Д: Изд-во «Феникс», 1998.
- Головинский Г.Л. О вариативности восприятия музыкального образа // Восприятие музыки: Сб. статей / Под ред. В. Максимова. М., 1980.
- Гончаров Н.В. Гений в искусстве и науке. М., 1991.
- Готсдинер А.Л. Дидактические основы музыкального развития учащихся: К проблеме обучения и развития в музыкальной педагогике // Вопросы музыкальной педагогики / Ред.-сост. В.И. Руденко. М., 1980. Вып. 2.
- Изард К. Эмоции человека. М., 1980.
- Коган Г. У врат мастерства. М., 1961.
- Кулясов И.П. Специфика учебно-воспитательного процесса в классе фортепиано музыкально-педагогического факультета. М.: МПГИ, 1982.
- Леонгард К. Акцентуирование личности. Киев, 1981.
- Маккиннон Л. Игра наизусть. Л., 1967.
- Мануйлов О.А. О техническом развитии учащихся фортепианного класса. М.: МПГИ, 1982.
- Матонис В.П. Музыкально-эстетическое воспитание личности. Л., 1988.
- Муцмакер В.И. Совершенствование музыкальной памяти в процессе обучения игре на фортепиано: Учеб. пособие. М., 1984.
- Назайкинский Е.В. О психологии музыкального восприятия. М., 1972.
- Нейгауз Г. Об искусстве фортепианной игры. М., 1987.
- Немов Р.С. Психология. М., 1990.
- Петрушин В.И. Музыкальная психология. М.: ВЛАДОС, 1997.
- Пискунов А.И. Теория и практика педагогического эксперимента. М.: МПГИ, 1979.
- Полякова Е.С. Психолого-педагогические предпосылки формирования нравственных качеств учащихся в процессе индивидуальных занятий. М.: МПГИ, 1982.
- Проблемы формирования творческой личности в музыкальном вузе: Сб. тр. МГК им. П.И. Чайковского. М., 1983.
- Рапацкая Л.А. Русская художественная культура. М.: ВЛАДОС, 1988.
- Ражников В.Г. Резервы музыкальной педагогики. М., 1980.
- Ражников В.Г. Три принципа новой педагогики в музыкальном обучении // Вопросы психологии. 1989..

- Родин В.А. Содержание методов педагогического воздействия при индивидуальной форме обучения. М.: МПГИ, 1982.
- Роллан Р. Музыканты наших дней. М., 1938.
- Стреляу Я. Роль темперамента в психическом развитии. М., 1982.
- Тарасова К.В. Онтогенез музыкальных способностей. М., 1988.
- Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей. М., 1947.
- Теплов Б.М. Психологические основы художественного воспитания // Известия АПН РСФСР. М.; Л., 1947.
- Теплов Б. М. Избранные труды: В 2 т. М., 1985.
- Фейгин М.Э. Индивидуальность ученика и искусство педагога. М., 1975.
- Цагарелли Ю.А. Диагностика музыкального воображения// Психологические и педагогические проблемы музыкального образования. Новосибирск, 1986. Вып. 4.
- Цыпин Г.М. Обучение игре на фортепиано. М., 1984. Гл. 3:Музыкальный слух и его развитие.
- Цыпин Г.М. Музыкант и его работа. М., 1988.
- Чудновский В.Э. Воспитание способностей и формирование личности. М., 1986.
- Шестаков В.Г. От этоса к аффекту. М., 1975.
- Шибутани Т. Социальная психология. М., 1969. Разд. «Самосознание и участие в группах».
- Шульпяков О.Ф. Техническое развитие музыканта исполнителя. Л.: Музыка, 1973.
- Шульпяков О.Ф. Проблема единства художественного и технического в теории и практике музыкального исполнительства. Новосибирск, 1987.
- Юдин А.П. Новый музыкальный материал в структуре обучения музыкальному исполнительству. М.: МПГИ, 1990.
- Додаткова література:**
1. *Альтиуллер Г. С.* Как научиться изобретать. Тамбов, 1961.
 2. *Альтиуллер Г. С.* Алгоритм решения изобретательских задач. — «Проблемы научного и технического творчества. Материалы к симпозиуму (июнь 1967 г.)». М., 1967.
 3. *Ананьев Б. Г.* Психология чувственного познания. М., 1960.
 4. *Анохин П. К.* Узловые вопросы в изучении высшей нервной деятельности. — «Проблемы высшей нервной деятельности». Под. ред. П. К. Анохина. М., 1949.
 5. *Анохин П. К.* Методологический анализ узловых проблем условного рефлекса. М., 1962.
 6. *Анциферова Л. И.* Исследование психологии мышления в капиталистических странах. — «Основные направления исследований психологии мышления в капиталистических странах» М., 1966.
 7. *Анциферова Л. И.* Интроспективный эксперимент и исследование мышления в Вюрцбургской школе. — «Основные направления исследований мышления в капиталистических странах». М., 1966
 8. *Архинов В. М.* О материальности психики и предмете психологии — «Советская педагогика», 1954, № 7.
 9. *Батюшков Ф. Д.* Творчество. — «Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона», 1901.

10. *Бернштейн С. М.* Психология научного творчества. — «Вопросы психологии», 1965, № 3.
11. *Бернштейн С. М.* О природе научного творчества (по зарубежным материалам). «Вопросы философии», 1966, № 6.
12. *Веккер Л. - М., Ломов Б. Ф.* О чувственном образе как изображении. — «Вопросы философии», 1961, № 4.
13. *Вудвортс Р.* Экспериментальная психология. М., 1950.
14. *Грузенберг С. О.* Психология творчества. Минск, 1923.
15. *Грузенберг С. О.* Гений и творчество. Л., 1924.
16. *Дьяков И. Н., Петровский Н. В., Рудик П. А.* Психология шахматной игры. М., 1926.
17. *Леонтьев А. Н.* Проблемы развития психики. М., 1959.
18. *Матюшкин А. М.* Некоторые проблемы психологии мышления. — «Психология мышления». Сборник переводов с английского и немецкого под ред. А. М. Матюшкина. М., 1965.
19. *Мах Э.* Введение к учению о звуковых ощущениях Гельмгольца. 1879.
20. *Медведев Н. В.* Теория отражения и ее естественнонаучное обоснование. М., 1963.
21. *Ньюэлл А., Шоу Дж. С., Саймон Г. А.* Процессы творческого мышления. — «Психология мышления». Сборник переводов с немецкого и английского под ред. А. М. Матюшкина. М., 1965.
22. *Пономарев Я. А.* Исследование психологического механизма творческого (продуктивного) мышления. Автореф. канд. дисс. М., 1958а. *Пономарев Я. А.* О взаимодействии и развитии. — Докл. АПН РСФСР, 1959, № 1.
23. *Пономарев Я. А.* Взаимоотношение прямого (осознаваемого) и побочного (неосознаваемого) продуктов действия. — «Вопросы психологии», 1959а, № 4. *Пономарев Я. А.* Задержки развития внутреннего плана действий и их ликвидация. — «Новые исследования в педагогических науках», вып. IV. М., 1965а.
24. *Пономарев Я. А.* Развитие внутреннего плана действий в процессе обучения. — «Возрастные возможности усвоения знания». М., 1966.
25. *Рейтман У. Р.* Познание и мышление. Пер. с английского. Под ред. А. В. Напалкова. М., 1968.
26. *Ретанова Е. А., Зинченко В. П., Вергилес Н. Ю.* Исследование перцептивных действий в связи с проблемой инсайта. — «Вопросы психологии», 1968, № 4.
27. *Рибо Т.* Творческое воображение. СПб., 1901.
28. *Розен Г. Я.* Обзор литературы по проблемам научного и технического творчества в США. — «Исследования по психологии научного творчества в США». М., 1966.
29. *Савич В. В.* Творчество с точки зрения физиолога. — «Творчество», 1923.
30. *Теплов Б. М.* К вопросу о практическом мышлении (Опыт психологического исследования мышления полководца по военно-историческим материалам). — «Ученые записки МГУ», вып. 90. 1945.
31. *Теплов Б. М.* Об объективном методе в психологии. М., 1952.

	<p>32. Тихомиров О. К. Принцип избирательности в мышлении. — «Вопросы психологии», 1965.</p> <p>33.</p> <p>34. Anderson H. H. (ed.) Creativity and its Cultivation. N.Y., 1959.</p> <p>35. Brogden H. E., Sprecher T. B. Criteria of Creativity. — In: "Progress and Potential", ed. by C. W. Taylor. N.Y., 1964.</p> <p>36. Getzels J. W., Jackson P. W. Creativity and intelligence. Explorations with gifted students. N.Y., 1962.</p> <p>37. Ghiselin B. Ultimate Criteria for Two Levels of Creativity. — In "Scientific Creativity", ed. by C.W. Taylor and F. Barron. N.Y., 1963.</p> <p>Інтернет-джерела. http://www.vsehorosho.org/russian/lifemagic.html http://www.educate.com.ua/book/0/54070.html http://www.lib.ua-ru.net/diss/vved/161722.html http://shop.bambbook.com/scripts/pos.showitem?v=1&ite=78673 http://cjciry.ru/news/content/statya_142.php http://in1.com.ua/article/24533/ http://www.socd.univ.kiev.ua/PUBLICAT/PSY/LOGINOVA/index.htm</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>знати музичну психологію і музичну педагогіку;</p> <p>вміти - розвивати здібності до аналізу і оцінки музично-педагогічних явищ з позицій придбаних сучасних науково-теоретичних знань;</p> <p>усвідомлено вживати фундаментальні положення музичної психології та психології музичних здібностей в практичній діяльності музиканта-педагога;</p> <p>самостійно працювати з педагогічною та психологічною методичною літературою.</p>
Ключові слова	Музична психологія, психологія музичних здібностей, музичні образи, розвиток музичних здібностей, психологія музичного вчення і виховання, музична пам'ять, музична психотерапія, музикотерапія
Формат курсу	Очний, заочний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Тема 1. Введення в історію музичної психології.</p> <p>Тема 2. Особа і діяльність музиканта. Ознаки музичності і особливості особи музиканта. Рушійні сили творчості. Формування навику.</p> <p>Тема 3. Увага. Увага і контроль. Увага, її значення і розвиток в діяльності музиканта-виконавця</p> <p>Тема 4. Відчуття. Взаємодія відчуттів. Відчуття від обертонів. Слухові відчуття (мелодійний слух, гармонійний слух, поліфонічний слух, темброво-динамічний слух, музично-слухові уявлення, метроритмічні відчуття, рухові відчуття)</p> <p>Тема 5. Сприйняття. Категоризація сприйняття. Несвідомі аспекти музичного сприйняття. Сприйняття музики і його розвиток.</p>

	<p>Тема 6. Пам'ять. Основні види пам'яті. Формування логічної довільної музичної пам'яті</p> <p>Тема 7. Мислення. Особливості видів музичного мислення. Логіка розвитку музичної думки і музичного мислення</p> <p>Тема 8. Уява. Розвиток музичної уяви</p> <p>Тема 9. Здібності, темперамент і характер. Класифікація типів темпераменту</p> <p>Тема 10. Емоції. Взаємовідношення емоцій і відчуттів. Емоції в музиці</p> <p>Модуль II. Здібності - як психологічний феномен</p> <p>Тема 11. Загальні і спеціальні здібності.</p> <p>Тема 12. Деякі педагогічні прийоми, які формують музичні здібності на початковому етапі</p> <p>Тема 13. Принципи підбору репертуару. Основні принципи вивчення і їх роль в підборі репертуару. Суб'єктивний і об'єктивний початок в підборі репертуару</p> <p>Тема 14. Педагогічні аспекти технічного розвитку навчання учнів при індивідуальній формі.</p>
Підсумковий контроль, форма	Іспит вкінці семестру, тести, усний
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з вікової психології, фізіології та анатомії, соціології, музикознавства.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, інструктаж, практична робота з музикотерапії, складання музично-терапевтичних програм, участь педагогічно-психологічних експериментах, психологічних розстановках.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтранет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; • модулі: 20 семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно</p>

	<p>в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до іспиту.</p>	<p>Розкрити суть музичної психології та психології музичних здібностей як науки і мистецтва</p> <p>Розповісти про типи темпераменту; здібності, темперамент і характер.</p> <p>Дати пояснення силі і впливу частот на свідомість людини</p> <p>Типи темпераменту; здібності, темперамент і характер.</p> <p>Пояснити методи досліджень та напрямки музичної психології.</p> <p>Дати визначення поняттю «емоції». Взаємовідносини емоцій і почуттів. Емоції в музиці.</p> <p>Визначити психофізіологічні особливості сприйняття музики.</p> <p>Поняття «емоції». Взаємовідносини емоцій і почуттів.</p> <p>Емоції в музиці (емоційно-етичний вплив музики на реципієнта)</p> <p>Особистість і діяльність музиканта. Ознаки музичності і особливості особистості музиканта.</p> <p>Музична педагогіка як наука і мистецтво</p> <p>Визначення поняття „особистість" та окреслення її структури.</p> <p>Особистість і діяльність музиканта. Ознаки музичності і особливості особистості музиканта.</p> <p>Рушійні сили творчості. Формування навички.</p> <p>Здібності - як психологічний феномен</p> <p>Ефект Моцарта</p> <p>Увага. Увага і контроль. Увага, її значення і розвиток в діяльності музиканта-виконавця</p> <p>Загальні і спеціальні здібності. Деякі педагогічні прийоми, які формують музичні здібності на початковому етапі.</p> <p>Музика і мозок дитини</p> <p>Відчуття. Взаємодія відчуттів. Відчуття від обертонів. Слухові відчуття і їх складові.</p> <p>Музикотерапія</p> <p>Принципи підбору репертуару. Основні принципи вивчення і їх роль в підборі репертуару. Суб'єктний і об'єктивний початок в підборі репертуару.</p> <p>Сприйняття. Категоризація сприйняття. Несвідомі аспекти музичного сприйняття. Сприйняття музики та його розвиток.</p> <p>Принципи формування музичних здібностей на початковому етапі</p> <p>Новітні технології впливу на підсвідомість людини з допомогою звуків</p>

	<ul style="list-style-type: none"> · Пам'ять. Основні види пам'яті. Формування логічної довільної музичної пам'яті. · Психічний розвиток дитини. Специфіка психології музичної освіти · Особливості впливу майдн-машин на свідомість і підсвідомість людини · Пам'ять. Основні види пам'яті. Формування логічної довільної музичної пам'яті · Мислення. Особливості видів музичного мислення. Логіка розвитку музичної думки і музичного мислення. · Онтопсихологія як новітній напрямок психології, зв'язок з музичною психологією. · Технології нейролінгвістичного програмування за допомогою слів, музики та звукової стимуляції. · Мислення. Особливості видів музичного мислення. Логіка розвитку музичної думки і музичного мислення. · Уява. Розвиток музичної уяви · Творча особистість, її психологічний портрет, закономірності розвитку та діяльності · Вплив темпо-ритмічної структури музики на психофізіологічний стан людини
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) (лекція, самостій-на, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1 тижд 2 год	<p>Тема 1. Введення в історію музичної психології.</p> <p>Роль і значення музики в суспільному житті (зародження музичної психології в надрах філософії, роздуми античних мислителів, спостереження і висновки). Теорія етоса. Теорія афектів. Принципи атомізму. Гештальтпсихологія. Науковий підхід до проблеми музичної психології (роботи М. Гельмгольца). Зміст музичних образів у</p>	Лекція 1 год Практичне 1 год	<p><i>Брукнер Дж.</i> Психология познания. М., 1977.</p> <p><i>Выготский Л.С.</i> Психология искусства. Ростов н/Д: Изд-во «Феникс», 1998.</p> <p><i>Матонис В.П.</i> Музыкально-эстетическое воспитание личности. Л., 1988.</p> <p><i>Назайкинский Е.В.</i> О психологии музыкального восприятия. М., 1972.</p> <p><i>Немов Р.С.</i> Психология. М., 1990.</p> <p><i>Петрушин В.И.</i> Музыкальная</p>		

	<p>формалістичній естетиці (дискусія Б.М. Теплова з Е. Гансліком).</p> <p>Основні напрями досліджень музичних явищ (розвиток музичних здібностей, психологія музичного вчення і виховання, сприйняття музики, вдосконалення музичної пам'яті, соціологічні дослідження в області музичного мистецтва і т. п.).</p> <p>Основні напрями музичної психології: психологія музично-виконавської діяльності, психологія музично-творчої діяльності, психологія музичного навчання і виховання, психологія музичної пропаганди і музично-критичної діяльності, музична психотерапія.</p>		<p>психологія. М.: ВЛАДОС, 1997.</p>		
2-3 тижд	<p>Тема 2. Особа і діяльність музиканта. Ознаки музичності і особливості особи музиканта. Рушійні сили творчості. Формування навичку.</p> <p>Переживання і враження на мові невербальної комунікації. Властивості музичності: можливість оперувати музично-слуховими уявленнями, відчуття ритму, здібність відчувати емоційну виразність звуковисотного руху (по Б.М. Теплову). Внутрішні спонукання</p>	<p>Лекція 2 год Практичне 2 год</p>	<p>Авратинер В.И. Обучение и воспитание музыканта-педагога. М.: ГМПИ им. Гнесиных, 1981. Амонашвили Ш.А. О педагогике творящей. М.: МПГУ, 1997. Арчажникова Л.Г. Проблемное обучение как фактор формирования творческого мышления студентов // Методы активизации музыкального воспитания. Саратов, 1975. Вып. 2. Баренбойм Л.А. Музыкальная педагогика и</p>		

	до творчості як основа мотивації творчості. Суспільне призначення музиканта. Формування узгодженості дій людей в колективній грі музикантів і її значення для злагодженого суспільного життя. Роль самосвідомості для розвитку діяльності музиканта.		исполнительство., Л., 1974. Беркман Т.Л. Индивидуальное обучение музыке. М.: Просвещение, 1964. Выготский Л.С. Психология искусства. Ростов н/Д: Изд-во«Феникс», 1998.		
3-4 тижд	Тема 3. Увага. Увага і контроль. Увага, її значення і розвиток в діяльності музиканта-виконавця Здатність зосереджуватися на виконуваних діяльності, уміння відключатися від побічних подразників як одна з найважливіших умов здійснення будь-якого виду діяльності людини (інтроверсія, екстраверсія), недоліки уваги і способи їх подолання в процесі спеціального тренінгу. Прийоми тренування уваги для музикантів (Л. Баренбойм). Увага в широкому і вузькому значенні, направлена на попереднє або подальше (що спізнюється або випереджає). Контроль дій і досягнення рівня автоматичності дій.	Лекція 2год Практичне 2год	Назайкинский Е.В. О психологии музыкального восприятия. М., 1972. Петрушин В.И. Музыкальная психология. М.: ВЛАДОС, 1997. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей. М., 1947. Шибутани Т. Социальная психология. М., 1969. Разд. «Самосознание и участие в группах».		
6 тижд	Тема 4. Відчуття. Взаємодія відчуттів. Відчуття від обертонів. Слухові	Лекція 1 год Практичне 1 год	Ананьев Б. Г. Психология чувственного познания. М., 1960.		

	<p>відчуття (мелодійний слух, гармонійний слух, поліфонічний слух, темброво- динамічний слух, музично-слухові уявлення, метроритмічні відчуття, рухові відчуття) Слухові, тактильні, рухові, ритмічні і вібраційні (для вокалістів, духовиків, струнників) відчуття і їх значення в діяльності музиканта. Рівні відчуттів — порогові відчуття (свідомість) і підпорогові (підсвідомість). Аналізатори і здібність звикання до дії подразника. Основні процеси взаємодії відчуттів: сенсифікація і синестезія; їх характерні особливості. Прийоми і методи розвитку звуковисотного, мелодійного, поліфонічного, гармонічного і тембродинамічного слуху, музично- слухових уявлень, метроритмічних і рухових відчуттів.</p>		<p><i>Анохин П. К.</i> Узловые вопросы в изучении высшей нервной деятельности. — «Проблемы высшей нервной деятельности». Под. ред. П. К. Анохина. М., 1949. <i>Бернштейн С. М.</i> Психология научного творчества. — «Вопросы психологии», 1965, № 3. <i>Бернштейн С. М.</i> О природе научного творчества (по зарубежным материалам). «Вопросы философии», 1966, № 6. <i>Веккер Л. - М., Ломов Б. Ф.</i> О чувственном образе как изображении. — «Вопросы философии», 1961, № 4. <i>Мах Э.</i> Введение к учению о звуковых ощущениях Гельмгольца. 1879. <i>Пономарев Я- А.</i> Исследование психологического механизма творческого (продуктивного) мышления. Автореф. канд. дисс. М., 1958а. <i>Пономарев Я. А.</i> О взаимодействии и развитии. — Докл. АПН РСФСР, 1959, № 1.</p>		
7 тижд	<p>Тема 5. Сприйняття. Категоризація сприйняття. Несвідомі аспекти музичного сприйняття.</p>	Лекція 1 год Практичне 1 год	Выготский Л.С. Психология искусства. Ростов н/Д: Изд- во «Феникс», 1998.		

<p><i>Сприйняття музики і його розвиток.</i></p> <p>Цілісне сприйняття музики з узагальненням в образі окремих засобів вираження. Сприйняття як процес категоризації (епоха, стилеві напрями, жанр твору, характер художнього образу твору і т. п.). Емоційне «вчуття» у зміст твору в процесі його сприйняття.</p> <p>Традиційне визначення музичного сприйняття — здібність до співпереживання настрою і відчуття, вираженого композитором в музичному творі. Архетипи (за Юнгом) і їх емоційний зміст. Порядок збагнення музичного твору в процесі його сприйняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) виявлення головного настрою; 2) визначення засобів музичної виразності; 3) розгляд особливостей розвитку художнього образу; 4) виявлення головної ідеї твору; 5) розуміння позиції автора; 6) знаходження в творі власного особового сенсу. <p>Розвиток музичного сприйняття за допомогою постановки в ході цілеспрямованого виховання проблемних завдань і питань, активізуючих</p>		<p>Головинский Г.Л. О вариативности восприятия музыкального образа // Восприятие музыки: Сб. статей / Под ред. В. Максимова. М., 1980. Изард К. Эмоции человека. М., 1980. Назайкинский Е.В. О психологии музыкального восприятия. М., 1972.</p>		
--	--	--	--	--

	розумові і емоційні процеси.				
8 тижд	<p>Тема 6. Пам'ять. Основні види пам'яті. Формування логічної довільної музичної пам'яті</p> <p>Види пам'яті: рухова, емоційна, зорова, слухова і логічна пам'ять. Значення попереднього аналізу твору в розвитку музичної пам'яті. Роль свідомої розумової роботи в процесі заучування музичного твору. Важливість аналітичного підходу до роботи над художнім образом. Основні прийоми роботи по заучуванню музичного твору напам'ять: смислове згрупування і смислове співвідношення.</p> <p>Принципи роботи над твором (по формулі І. Гофмана):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) робота з текстом твору без інструменту; 2) робота з текстом твору за інструментом; 3) робота над твором без тексту (гра напам'ять); 4) робота без інструменту і без нот. 	Лекція 1 год Практичне 1 год	Коган Г. У врат мастерства. М., 1961. Леонгард К. Акцентуирование личности. Киев, 1981. Муцмахер В.И. Совершенствование музыкальной памяти в процессе обучения игре на фортепиано: Учеб.пособие. М., 1984. Родин В.А. Содержание методов педагогического воздействия при индивидуальной форме обучения. М.: МПГИ, 1982. Теплов Б.М. Психологические основы художественного воспитания // Известия АПН РСФСР. М.; Л., 1947.		
9 тижд	<p>Тема 7. Мислення. Особливості видів музичного мислення. Логіка розвитку музичної думки і музичного мислення</p> <p>Закономірності музичного мислення (східної і західно-європейської музики). Різні види музичного</p>	Лекція 1 год Практичне 1 год	Брукнер Дж. Психология познания. М., 1977. Выготский Л.С. Психология искусства. Ростов н/Д: Изд-во «Феникс», 1998. Изард К. Эмоции человека. М., 1980.		

	<p>мислення: наочно-образне, наочно-дієве, абстрактно-логічне. Музична логіка як матеріальна основа музичного твору. Мелодія, гармонія метроритм, динаміка, фактура — основні носії вираження сенсу. Інтенація як естетична категорія, що сполучає в собі емоційний і раціональний початок.</p> <p>Освоєння логіки розвитку музичної думки: «повтор і зіставлення», «варіювання і чергування», «просування», «прогресуюче стискування», «компенсація».</p> <p>Створення проблемних ситуацій (протириччя між знаннями і новими вимогами до них) в розвитку музичного мислення.</p>		<p>Леонгард К. Акцентуирование личности. Киев, 1981.</p> <p>Матонис В.П. Музыкально-эстетическое воспитание личности. Л., 1988.</p> <p>Петрушин В.И. Музыкальная психология. М.: ВЛАДОС, 1997.</p> <p>Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей. М., 1947.</p> <p>Теплов Б.М. Психологические основы художественного воспитания // Известия АПН РСФСР. М.; Л., 1947.</p>		
10 тижд	<p>Тема 8. Уява. Розвиток музичної уяви</p> <p>Три іпостасі музичного твору: записані композитором ноти; живе звучання, що створюється виконавцем на основі цих нот; взаємодія художніх образів музики з життєвим досвідом слухача.</p> <p>Зв'язок музичної уяви з життєвим досвідом слухача. Художній і розумовий тип людей, особливості роботи з ними.</p>	<p>Лекція 1 год Практичне 1 год</p> <p>Групова робота (робота в малих групах над проектами)</p>	<p>Амонашвили Ш.А. О педагогике творящей. М.: МПГУ, 1997.</p> <p>55. Головинский Г.Л. О вариативности восприятия музыкального образа // Восприятие музыки: Сб. статей / Под ред. В. Максимова. М., 1980.</p> <p>Брукнер Дж. Психология познания. М., 1977.</p> <p>Беркман Т.Л. Индивидуальное обучение музыке. М.: Просвещение, 1964.</p> <p>Изард К. Эмоции человека. М., 1980.</p> <p>Маккиннон Л. Игра наизусть. Л., 1967.</p>		

	<p>Доінструментальний період вивчення. Використання рольової гри як один з ефективних засобів підготовки до музично-виконавської діяльності. Розвиток і формування варіативного підходу до виконуваного музичного твору як основа розвитку у музикантів творчої уяви.</p>		<p>Назайкинский Е.В. О психологии музыкального восприятия. М., 1972. Немов Р.С. Психология. М., 1990. Анохин П. К. Узловые вопросы в изучении высшей нервной деятельности. — «Проблемы высшей нервной деятельности». Под. ред. П. К. Анохина. М., 1949. Бернштейн С. М. Психология научного творчества. — «Вопросы психологии», 1965, № 3. Бернштейн С. М. О природе научного творчества (по зарубежным материалам). «Вопросы философии», 1966, № 6. Веккер Л. - М., Ломов Б. Ф. О чувственном образе как изображении. — «Вопросы философии», 1961, № 4. Леонтьев А. Н. Проблемы развития психики. М., 1959.</p>		
11 тижд	<p>Тема 9. Здібності, темперамент і характер. Класифікація типів темпераменту Природні задатки: чутливість аналізаторів, сила, рухливість і врівноваженість нервових процесів. Сенсорні соінтези, що дозволяють музикантам переводити образи музично-слухових уявлень у відповідні рухові реакції.</p>	Лекція 1 год Практичне 1 год	<p>Анохин П. К. Узловые вопросы в изучении высшей нервной деятельности. — «Проблемы высшей нервной деятельности». Под. ред. П. К. Анохина. М., 1949. Анохин П. К. Методологический анализ узловых проблем условного рефлекса. М., 1962. Анциферова Л. И. Исследование психологии мышления в капиталистических странах. —</p>		

	<p>Наслідуваність природних музичних здібностей. Генетична зумовленість здібностей (музична обдарованість).</p> <p>Психологічні якості у виборі видів спеціалізації музичних професій (психодинамічна особливість темпераменту і характеру). Типи темпераменту: гіпертимний, застряваючий, емотивний, педантичний, тривожний, циклоїдний, демонстративний, збудливий, дистимний, екзальтований. Їх характерні межі в творчості великих композиторів.</p>		<p>«Основныенаправлен ияисследованийпсихо логиимышления в капиталистическихстр анах» М., 1966. <i>Анциферова Л. И.</i> Интроспективныйэксп еримент и исследованиемышлен ия в Вюрцбургскойшколе. — «Основныенаправлен ияисследованиймышл ения в капиталистическихстр анах». М., 1966 <i>Архипов В. М.</i> О материальностипсихи ки и предметепсихологии — «Советскаяпедагогика », 1954, № 7. <i>Батюшков Ф. Д.</i> Творчество. — «Энциклопедическийс ловарьБрокгауза и Ефрона», 1901. <i>Бернштейн С. М.</i> Психологиянаучногот ворчества. — «Вопросыпсихологии », 1965, № 3. <i>Бернштейн С. М.</i> О природенаучноготвор чества (по зарубежнымматериала м). «Вопросыфилософии» , 1966, № 6. <i>Веккер Л. - М., Ломов Б. Ф.</i> О чувственнообразекак изображении. — «Вопросыфилософии» , 1961, № 4. <i>Вудвортс Р.</i> Экспериментальнаяпс ихология. М, 1950. <i>Грузенберг С. О.</i> Психологиятворчеств а. Минск, 1923. <i>Грузенберг С. О.</i></p>		
--	--	--	--	--	--

			Гений и творчество. Л., 1924.		
12 тижд	<p>Тема 10. Емоції. Взаємовідношення емоцій і відчуттів. Емоції в музиці</p> <p>Характеристика відчуттів і емоцій в різних проявах. Амбівалентність (суперечність) відчуттів. Когнітивна теорія дисонансу. Учення про етос і афекти як вираження емоцій засобами музики. Вибір вираження відчуттів в музиці за наступними ознаками:</p> <p>1) по тональності;</p> <p>2) по інтервалах, котрі зустрічаються;</p> <p>3) по дисонансах;</p> <p>4) по слову, що стоїть на початку кожної п'єси.</p>	Лекція 1 год Практичне 1 год	<p>Изард К. Эмоции человека. М., 1980.</p> <p>Назайкинский Е.В. О психологии музыкального восприятия. М., 1972.</p> <p>Немов Р.С. Психология. М., 1990.</p> <p>Петрушин В.И. Музыкальная психология. М.: ВЛАДОС, 1997.</p> <p>Стреляу Я. Роль темперамента в психическом развитии. М., 1982.</p> <p>Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей. М., 1947.</p> <p>Brogden H. E., Sprecher T. B. Criteria of Creativity. — In: "Progress and Potential", ed. by .C. W. Taylor. N.Y., 1964.</p> <p>Getzels J. W., Jackson P. W. Creativity and intelligence. Explorations with gifted students. N.Y., 1962.</p> <p>Ghiselin B. Ultimate Criteria for Two Levels of Creativity. — In "Scientific Creativity", ed. by CW. Taylor and F. Barron. N.Y., 1963.</p>		
13 тижд	<p>Тема 11. Загальні і спеціальні здібності.</p> <p>Діагностика музичних здібностей. Дитяча музична обдарованість. Особливості прояву музичної обдарованості.</p>	Лекція 1 год Практичне 1 год	<p>Баренбойм Л.А. Музыкальная педагогика и исполнительство., Л., 1974.</p> <p>Беркман Т.Л. Индивидуальное обучение музыке. М.: Просвещение, 1964.</p>		

	<p>Особливі умови, необхідні для повноцінної творчої реалізації обдарованих дітей.</p>		<p>Готсдинер А.Л. Дидактические основы музыкального развития учащихся: К проблеме обучения и развития в музыкальной педагогике // Вопросы музыкальной педагогики / Ред.-сост. В.И. Руденко. М., 1980. Вып. 2.</p> <p>Коган Г. У врат мастерства. М., 1961.</p> <p>Кулясов И.П. Специфика учебно-воспитательного процесса в классе фортепиано музыкально-педагогического факультета. М.:МПГИ, 1982.</p> <p>Матонис В.П. Музыкально-эстетическое воспитание личности. Л., 1988.</p> <p>Муцмахер В.И. Совершенствование музыкальной памяти в процессе обучения игре на фортепиано: Учеб.пособие. М., 1984.</p> <p>Нейгауз Г. Об искусстве фортепианной игры. М., 1987.</p> <p>Пискунов А.И. Теория и практика педагогического эксперимента. М.: МПГИ, 1979.</p>		
14 тижд	<p>Тема 12. Деякі педагогічні прийоми, які формують музичні здібності на початковому етапі</p> <p>- принцип самостійності і свідомості;</p>	<p>Лекція 1 год Практичне 1 год Практична грапова робота над вивченням тем</p>	<p>Цыпин Г.М. Обучение игре на фортепиано. М., 1984. Гл. 3: Музыкальный слух и его развитие.</p> <p>Цыпин Г.М. Музыкант и его работа. М., 1988.</p> <p>Чудновский В.Э. Воспитание</p>		

	<p>- принцип багатогранності занять;</p> <p>- розвиток навиків читання з листа;</p> <p>- формування творчих можливостей учнів;</p> <p>- принцип розвиваючого вчення (теорія розвиваючого вчення Г.М. Ципіна);</p> <p>- критерії і принципи відбору музичного матеріалу.</p> <p>Негативні тенденції в методиці викладання (трафаретність, консерватизм, «механічне зубріння», вузькоремісничий підхід).</p>		<p>способностей и формирование личности. М., 1986.</p>		
15 тижд	<p>Тема 13. Принципи підбору репертуару. Основні принципи вивчення і їх роль в підборі репертуару. Суб'єктний і об'єктивний початок в підборі репертуару</p>	<p>Лекція 1 год Практичне 1 год</p>	<p>Амонашвили Ш.А. О педагогике творящей. М.: МПГУ, 1997.</p> <p>Бакланова Н. Обучение выразительному исполнению произведений // Новые исследования в педагогических науках. 1975.</p> <p>Баренбойм Л.А. Музыкальная педагогика и исполнительство., Л., 1974.</p> <p>Беркман Т.Л. Индивидуальное обучение музыке. М.: Просвещение, 1964.</p> <p>Готсдинер А.Л. Дидактические основы музыкального развития учащихся: К проблеме обучения и развития в музыкальной педагогике // Вопросы музыкальной педагогики / Ред.-сост.</p>		

			<p>В.И. Руденко.М., 1980. Вып. 2.</p> <p>Кулясов И.П. Специфика учебно-воспитательного процесса в классе фортепиано музыкально-педагогического факультета. М.:МПГИ, 1982.</p> <p>Назайкинский Е.В. О психологии музыкального восприятия.М., 1972.</p> <p>Ражников В.Г. Резервы музыкальной педагогики. М., 1980.</p> <p>Ражников В.Г. Три принципа новой педагогики в музыкальном обучении //Вопросы психологии. 1989..</p> <p>Родин В.А. Содержание методов педагогического воздействия при индивидуальной форме обучения. М.: МПГИ, 1982.</p>		
16 тижд	<i>Тема 14.Педагогічні аспекти технічного розвитку навчання учнів при індивідуальній формі.</i>	Лекція1 год Практичне 1 год			